

Teisminės mediacijos komisijos 2018 m. veiklos ataskaita

Santrauka

Teisminė mediacija teismuose ir toliau populiarėja. Asmenys, besikreipiantys į teismą, turi vis daugiau informacijos apie galimybę ginčą išspręsti taikiai, pasinaudojant taikiu ginčo sprendimo institutu, kurio metu vienas ar keli mediatoriai padeda ginčo šalims taikiai spręsti ginčą teisme – teismine mediacija. Be to, ir teisėjai dažniau nagrinėjamosiose bylose siūlo taikyti teisminės mediacijos procedūrą.

Pastebėtina, kad ankstesniais metais duomenys apie teisminės mediacijos procesus buvo generuojami iš Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO (toliau – LITEKO), darant atitinkamus statistinius pjūvius ir vėliau duomenis tikslinant pagal papildomai surenkamą informaciją. Įvertinus nuosekliai augantį teisminės mediacijos procesų skaičių, 2018 m. ataskaitoje pateikiami duomenys, kurie automatizuotu būdu sugeneruojami teisminės mediacijos procesams apskaityti sukurtose LITEKO statistinėse ataskaitose¹. Duomenys apie teisėjų vykdytas teismines mediacijas tikslinti ir pagal mediatorių pateiktą informaciją. Pastebėtina, kad šiose ataskaitose nurodomų duomenų tikslumui įtakos turi tai, ar duomenys apie mediacijos procesus tvarkomi nustatyta tvarka LITEKO bylų kortelėse (tvarko teismai) ir LITEKO Viešųjų elektroninių paslaugų posistemyje (tvarko teismo mediatoriai).

¹ LITEKO ataskaitos 0305 (TEISMINĖS MEDIACIJOS ATASKAITA. TEISMAI) bei 0306 (TEISMINĖS MEDIACIJOS ATASKAITA. MEDIATORIAI) (toliau – LITEKO statistinės ataskaitos).

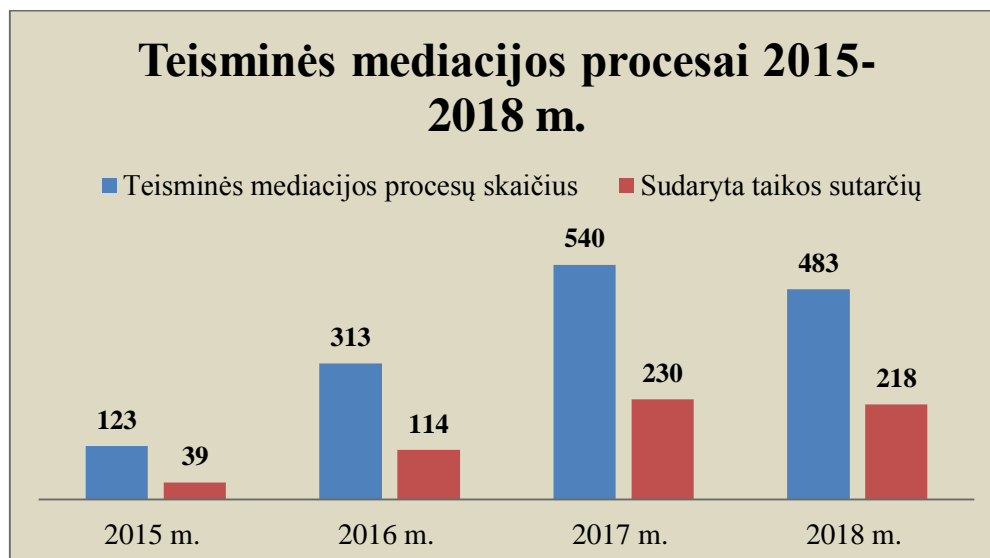
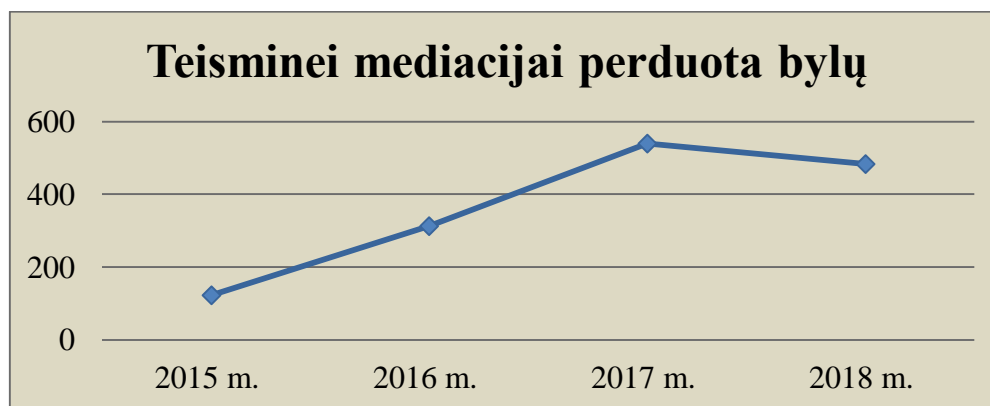
Turinys

Santrauka.....	1
Teisminės mediacijos praktikos teismuose 2018 m. apibendrinimas	3
Teisminės mediacijos komisija	17
Teismo mediatoriai	18
Teisminės mediacijos vertinimo anketų rezultatų apibendrinimas	21
Renginiai	24
Pokyčiai teisminės mediacijos teisiniame reglamentavime.....	26
Pasiūlymai	27

Teisminės mediacijos praktikos teismuose 2018 m. apibendrinimas

2018 m. teisminės mediacijos srityje buvo intensyvūs: išnagrinėta nemažai teisminės mediacijos bylų, pastebėta, kad visuomenė dažniau domisi teismine mediacija, įvyko nemažai pokyčių mediacijos procesų teisiniame reglamentavime, vykdytos priemonės, susijusios su visuomenės švietimu apie teisminę mediaciją.

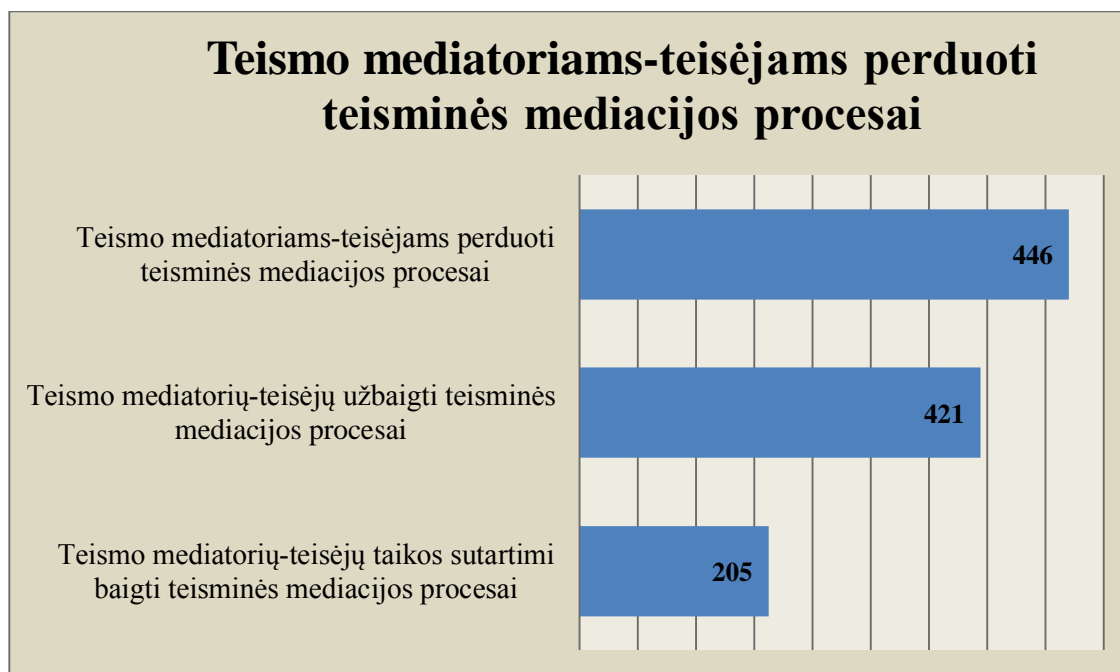
Vadovaujantis Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenimis, 2018 m. buvo inicijuoti 483 teisminės mediacijos procesai, t. y. statistinėse ataskaitose fiksuota beveik 11 proc. mažiau teisminės mediacijos procesų nei 2017 m. (2017 m. – 540 bylų, 2016 m. – 313 bylų, 2015 m. - 123 bylų).

Analizuojant informaciją apie teisminei mediacijai perduotas civilines bylas, matyti, kad šalys buvo dažniau linkusios savo ginčo sprendimą perduoti teismo mediatoriams, kurie yra teisėjai (toliau – teismo mediatoriai-teisėjai), o ne kitų profesijų atstovams (pvz., advokatams, valstybės tarnautojams, psichologams ir kt.). Ir patys

teisėjai, nagrinėjantys civilines bylas, buvo dažniau linkę bylas perduoti medijuoti teismo mediatoriams-teisėjams.

2018 m. 446 teisminės mediacijos procesuose teismo mediatoriais buvo paskirti teisėjai (92 proc.). Tik 41 teisminės mediacijos procese teismo mediatoriais buvo paskirti kitų profesijų teismo mediatoriai. Tai parodo, kad bylą, perduodamą teismo mediatoriams-teisėjams skaičius išaugo beveik 4 proc. palyginti su 2017 m. (2017 m. teismo mediatoriams-teisėjams perduota 87 proc. visų teisminės mediacijos procesų). Pastebėtina, kad 6 bylose teisminę mediaciją vykdė teismo mediatoriai-teisėjai kartu su kitų profesijų atstovais, t.y. teisėjas kartu su psichologu ir pan. Vienoje byloje teismo mediatoriais buvo paskirtas advokatas su psichologe.

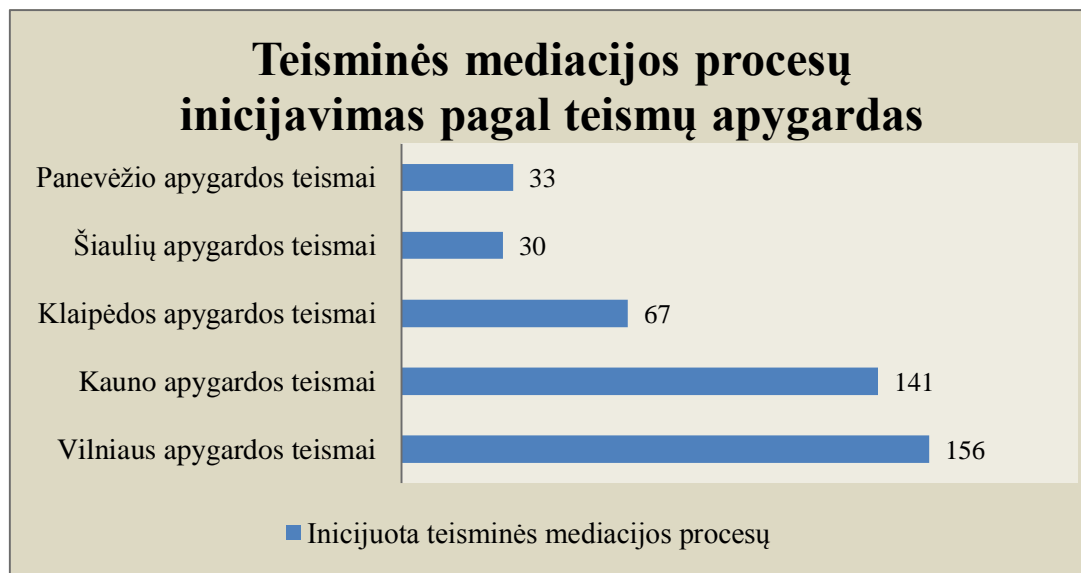
Pažymėtina, kad vadovaujantis LITEKO ataskaitų duomenimis, daugiausia civilinių bylą teisminei mediacijai perdavė bendrosios kompetencijos apylinkių teismai, t.y. inicijavo 427 teisminės mediacijos procesus. Apygardų teismai inicijavo 53 teisminės mediacijos procesus bei 3 civilines bylas teisminei mediacijai perdavė Lietuvos apeliacinis teismas.

Taigi 88 proc. teisminei mediacijai perduotų bylą sudaro pirmosios instancijos apylinkių teismų perduotos civilinės bylos, tuo tarpu apygardų teismų bei Lietuvos apeliacinio teismo – 12 proc.

Eil. Nr.	Teismas	Inicijuotų teisminės mediacijos procesų skaičius
1.	Alytaus apylinkės teismas	6
2.	Kauno apylinkės teismas	125
3.	Klaipėdos apylinkės teismas	53
4.	Marijampolės apylinkės teismas	10
5.	Panevėžio apylinkės teismas	31
6.	Plungės apylinkės teismas	11
7.	Šiaulių apylinkės teismas	16
8.	Tauragės apylinkės teismas	3
9.	Telšių apylinkės teismas	14
10.	Utenos apylinkės teismas	2
11.	Vilniaus miesto apylinkės teismas	144
12.	Vilniaus regiono apylinkės teismas	12
13.	Kauno apygardos teismas	19
14.	Klaipėdos apygardos teismas	5
15.	Panevėžio apygardos teismas	2
16.	Šiaulių apygardos teismas	3
17.	Vilniaus apygardos teismas	24
18.	Lietuvos apeliacinis teismas	3
Viso:		483

Kaip ir ankstesniais metais, daugiausia civilinių bylų teisminei mediacijai 2018 m. perdavė Vilniaus miesto apylinkės teismas bei Kauno apylinkės teismas.

Pastebėtina, kad Vilniaus bei Kauno apygardų teismų ribose veikiantys teismai teisminei mediacijai perdavė daugiausia civilinių bylų:

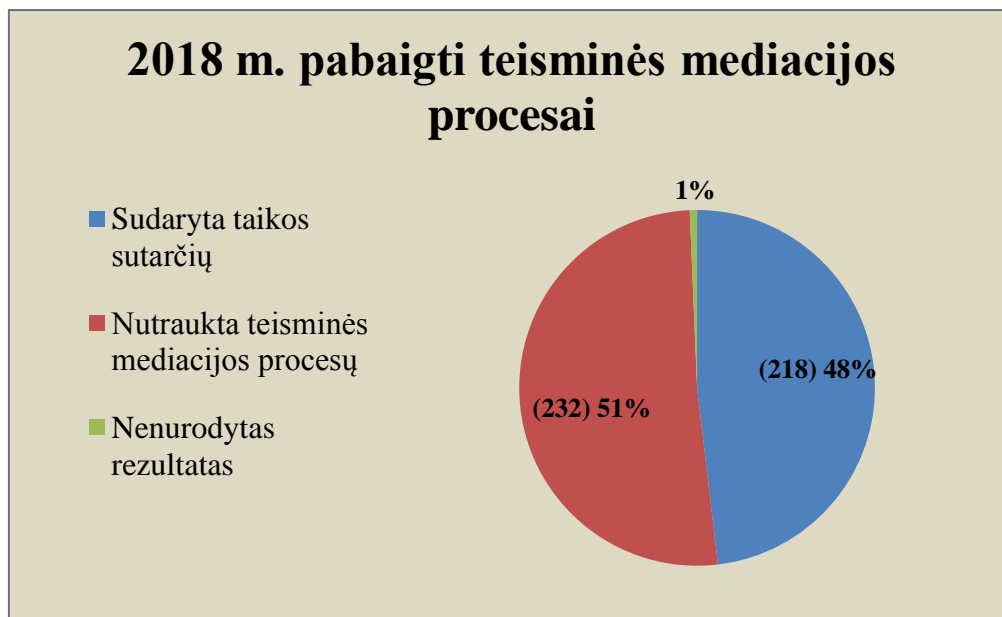

Vadovaujantis 2018 m. galiojusiomis Teisminės mediacijos taisyklėmis, patvirtintomis Teisėjų tarybos 2014 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 13P-122-(7.1.2) „Dėl Teisminės mediacijos taisyklių patvirtinimo“² teisminės mediacijos procesas baigiamas:

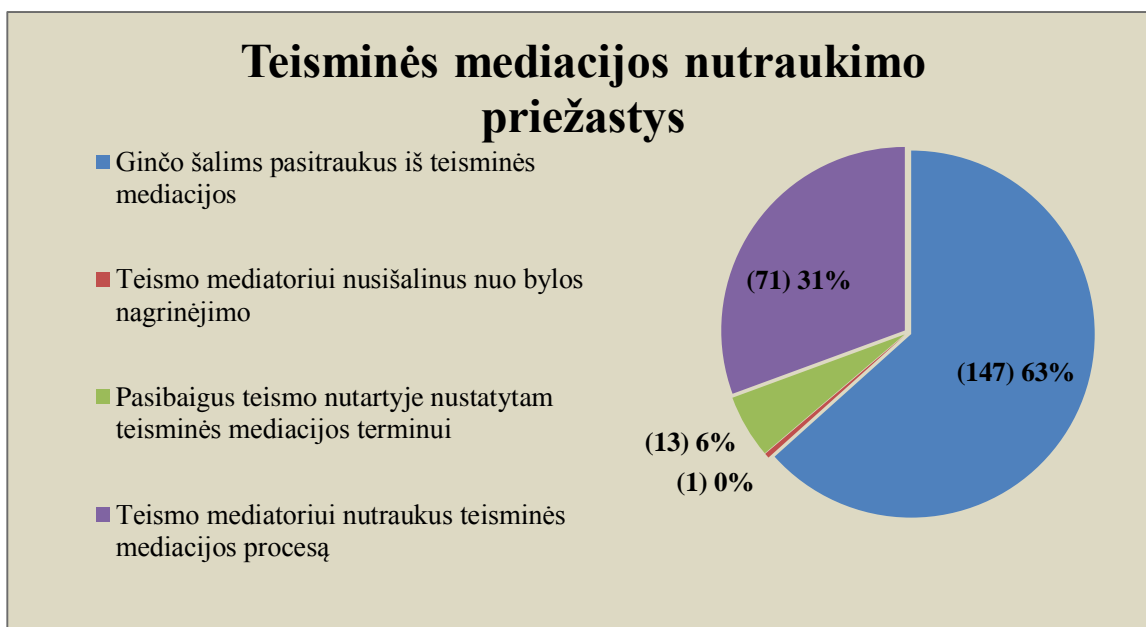
- teisminės mediacijos metu pasiekus taikų susitarimą ir ginčo šalims pasirašius taikos sutartį;
- ginčo šalims pasitraukus iš teisminės mediacijos proceso;
- pasibaigus teismo nutartyje nustatytam teisminės mediacijos terminui;
- teismo mediatoriumi nutraukus teisminės mediacijos procesą tais atvejais, kai taikus susitarimas, kuris gali būti ginčo šalių pasiektas, teismo mediatoriaus manymu, bus neįvykdomas ar neteisėtas arba jei teismo mediatorius pripažįsta, kad mažai tikėtina, kad tęsiant teisminę mediaciją ginčas bus išspręstas taikiai;
- teismo mediatoriumi nusišalinus nuo ginčo nagrinėjimo.

2018 m. buvo baigti 452 teisminės mediacijos procesai, kuriuose pasirašytos 218 taikos sutartys (48 proc.).

² Nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo Teisėjų tarybos 2018 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 13P-125-(7.1.2) „Dėl Teisminės mediacijos taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Teisminės mediacijos taisyklės.

Dažniausia teisminės mediacijos nutraukimo priežastis yra ginčo šalių pasitraukimas iš teisminės mediacijos proceso bei teisminės mediacijos nutraukimas teismo mediatoriaus iniciatyva:

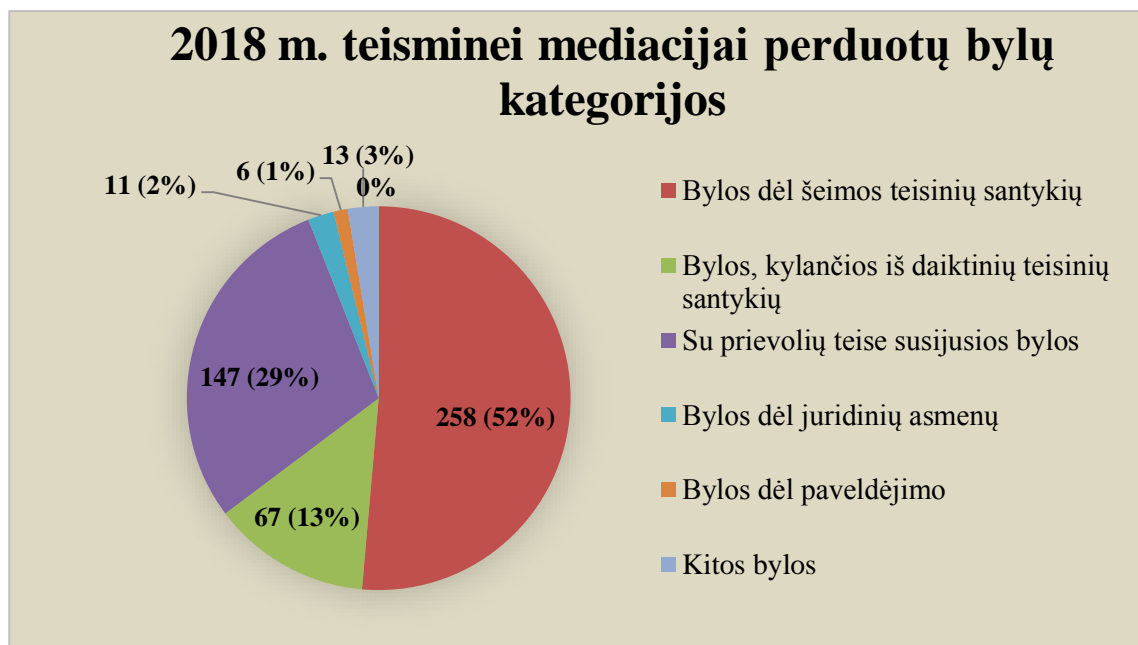

Pastebima, kad bylose, kurių nagrinėjimas tęsiamas teismine tvarka, t.y. teisminės mediacijos metu nepavykus rasti taikaus sprendimo, mediacijos taikymas turi išliekamąją vertę – neigiamų emocijų valdomos šalys dažniau išklauso viena kitą, pradeda konstruktyviai bendradarbiauti tiek tarpusavyje, tiek su bylą nagrinėjančiu teisėju (-ais).

Teisminės mediacijos procese sudarytų taikos sutarčių procentas nuolat auga: 2016 m. 41,5 proc. teisminės mediacijos procesų pasibaigė taikos sutarties pasirašymu, 2017

m. – 44,3 proc., o 2018 m. – jau 48,2 proc. teisminės mediacijos procesų buvo baigti šalims pasiekus taikų susitarimą.

Kaip ir ankstesniais metais, 2018 m. didžiausią bylų, perduotų teisminei mediacijai, skaičių sudaro bylos, kylančios iš šeimos teisinių santykių, su prievolių teise susijusios bylos bei bylos, kylančios iš daiktinių teisinių santykių:

Kadangi LITEKO generuojami statistiniai duomenys priklauso nuo duomenų LITEKO bylos kortelėje suvedimo, siekiant tikslesnių duomenų, buvo kreiptasi į teismo mediatorius-teisėjus su prašymu patikslinti duomenis apie teismo mediatorių-teisėjų teisminės mediacijos procesus 2018 m.

Ataskaitoje pateikiame lentelę, kurioje nurodome LITEKO generuojamus statistinius duomenis bei pačių teismo mediatorių-teisėjų patikslintus duomenis apie 2018 m. pabaigtus teisminės mediacijos procesus:

Eil. Nr.	Mediatorius	Teismas	2018 m. baigti teisminės mediacijos procesai	Pasirašyta taikos sutartis	2018 m. nutraukti teisminės mediacijos procesai				Neįvestas teisminės mediacijos rezultatas
					Ginčo šalims pasitraukus iš teisminės mediacijos proceso	Teismo mediatoriumi nusišalinus nuo bylos	Pasibaigus teismo nutartyje nustatytam teisminės mediacijos terminui	Teismo mediatoriumi nutraukus teisminės mediacijos procesą	
1.	Jūratė Lukšienė	Marijampolės apylinkės teismo Jurbarko rūmai	2	1	1				
2.	Žibutė Budžienė	Kauno apygardos teismas	9	2	2			5	
3.	Jolita Cirulienė	Kauno apylinkės teismo Jonavos rūmai	0						
4.	Giedrė Jakštienė	Kauno apylinkės teismo Kauno rūmai	11	5	6				
5.	Diana Jasaitienė	Kauno apylinkės teismo Kauno rūmai	25	10	11			4	
6.	Alvydas Rimkevičius	Kauno apylinkės teismo Kauno rūmai	0						
7.	Giedrė Seselskytė	Klaipėdos apygardos teismas	1	1					
8.	Danutė Žvinklytė	Klaipėdos apygardos teismas	33	11	22				

9.	Roma Rimkienė	Utenos apylinkės teismo Molėtų rūmai	1	1					
10.	Diana Vercinskė	Plungės apylinkės teismo Palangos rūmai	0						
11.	Eigirdas Činka	Panevėžio apygardos teismas	2					2	
12.	Vygintas Mažuika	Panevėžio apylinkės teismo Panevėžio rūmai	0						
13.	Kristina Serdiukienė	Klaipėdos apylinkės teismo Klaipėdos miesto rūmai	3	3					
14.	Danutė Kregždienė	Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmai	0						
15.	Irena Narbutienė	Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmai	0						
16.	Danutė Burbulienė	Šiaulių apygardos teismas	8	2	1		4	1	
17.	Vilija Valantienė	Šiaulių apygardos teismas	8	6			1	1	
18.	Jurgita Sujetienė	Kauno apylinkės teismo Kauno rūmai	18	12	4			2	
19.	Laimutis Vaitkus	Marijampolės apylinkės teismo Vilkaviškio rūmai	0						
20.	Diana Butrimienė	Vilniaus miesto apylinkės teismas	0						
21.	Artūras Driukas	Lietuvos apeliacinis teismas	45	32	9		4		
22.	Jovita Einikienė	Vilniaus apygardos administracinis teismas	3	2				1	
23.	Renata Kasimovienė	Vilniaus miesto apylinkės teismas	49	28	9		1	11	
24.	Darius Lučinski	Vilniaus miesto apylinkės teismas	0						
25.	Andžej Maciejewski	Lietuvos Aukščiausiasis teismas	13	8	3			2	
26.	Jan Maciejewski	Vilniaus miesto apylinkės teismas	1		1				
27.	Ramunė Mikonienė	Vilniaus apygardos teismas	4	2	1				1

28.	Asta Pikeliienė	Vilniaus apygardos teismas	0						
29.	Laima Ribokaitė	Vilniaus apygardos teismas	1		1				
30.	Vidas Stankevičius	Vilniaus apygardos teismas	1		1				
31.	Erika Stočkienė	Vilniaus miesto apylinkės teismas	0						
32.	Eglė Surgailienė	Vilniaus apygardos teismas	3	2			1		
33.	Aldona Tilindienė	Lietuvos apeliacinis teismas	7	4	1		1	1	
34.	Jūratė Varanauskaitė	Lietuvos apeliacinis teismas	2	1	1				
35.	Jolanta Vėgelienė	Vilniaus miesto apylinkės teismas	1		1				
36.	Rimvydas Žukauskas	Utenos apylinkės teismo Zarasų rūmai	0						
37.	Saulius Jakaitis	Vilniaus regiono apylinkės teismo Vilniaus rajono rūmai	1		1				
38.	Inga Vaišvilienė	Vilniaus regiono apylinkės teismo Ukmergės rūmai	0						
39.	Egidijus Mickevičius	Klaipėdos apylinkės teismo Klaipėdos miesto rūmai	5	2	3				
40.	Raimondas Dilys	Klaipėdos apylinkės teismo Klaipėdos miesto rūmai	2	1	1				
41.	Živilė Janavičienė	Kauno apylinkės teismo Kauno rūmai	1	1					
42.	Edita Gailienė	Telšių apylinkės teismo Mažeikių rūmai	0						
43.	Sigita Meškauskienė	Kauno apylinkės teismo Kauno rūmai	4					4	
44.	Kristina Domarkienė	Kauno apygardos teismas	0						
45.	Milda Valiulytė	Klaipėdos apylinkės teismo Klaipėdos miesto rūmai	3	1	2				
46.	Vytautas Kursevičius	Šiaulių apygardos teismas	7	2	3		1	1	
47.	Andželika Butkuvienė	Telšių apylinkės teismo Mažeikių	3	3					

		rūmai						
48.	Bronius Januška	Vilniaus apygardos administracinis teismas	0					
49.	Audra Ežerskė	Klaipėdos apylinkės teismo Klaipėdos miesto rūmai	1		1			
50.	Aušra Barškietytė	Kauno apylinkės teismo Kauno rūmai	10	9			1	
51.	Rita Dambrauskaitė	Panevėžio apylinkės teismo Panevėžio rūmai	9	3	3		3	
52.	Lina Giedrė	Klaipėdos apylinkės teismo Klaipėdos miesto rūmai	5	2	2			1
53.	Larisa Šimanskienė	Klaipėdos apylinkės teismo Klaipėdos miesto rūmai	3	1	2			
54.	Jorūnė Pukinskienė	Vilniaus miesto apylinkės teismas	3	2	1			
55.	Joana Kvaselytė	Kauno apylinkės teismo Kaišiadorių rūmai	1		1			
56.	Mindaugas Klemenis	Telšių apylinkės teismo Mažeikių rūmai	0					
57.	Silva Plungienė	Telšių apylinkės teismo Mažeikių rūmai	0					
58.	Vladimir Berezovski	Vilniaus miesto apylinkės teismas	4	2	2			
59.	Donata Kravčenkienė	Vilniaus miesto apylinkės teismas	23	11	7		5	
60.	Erika Misiūnienė	Klaipėdos apygardos teismas	4		4			
61.	Inga Staknienė	Vilniaus apygardos teismo teismas	1				1	
62.	Dalia Pranckienė	Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmai	6	1	5			
63.	Rima Šimbelytė	Panevėžio apylinkės teismo Panevėžio rūmai	3		3			
64.	Rasa Ragulskytė-Markovienė	Vilniaus apygardos administracinis	2	1	1			

		teismas							
65.	Eglė Venckienė	Vilniaus regiono apylinkės teismo Ukmergės rūmai	0						
66.	Tomas Ridikas	Kauno apylinkės teismo Kauno rūmai	20	6	14				
67.	Sigita Fomičiova	Vilniaus miesto apylinkės teismas	1	1					
68.	Edita Šliumpienė	Kauno apylinkės teismo Kauno rūmai	3	1	2				
69.	Tomas Pukšmys	Telšių apylinkės teismo Telšių rūmai	4	2	2				
70.	Rasa Urbanavičiūtė	Kauno apylinkės teismo Kauno rūmai	0						
71.	Kristina Imbrasienė	Kauno apylinkės teismo Kauno rūmai	35	17	1	1		16	
72.	Audra Dudzinskienė	Alytaus apylinkės teismo Alytaus rūmai	1					1	
73.	Remigijus Arminas	Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmai	0						
74.	Daiva Domeikienė	Telšių apylinkės teismo Akmenės rūmai	1	1					
75.	Laimantas Misiūnas	Panevėžio apygardos teismas	1					1	
76.	Urmila Valiukienė	Vilniaus miesto apylinkės teismas	2	2					
77.	Irmantas Šulcas	Vilniaus miesto apylinkės teismas	0						
78.	Daiva Jazbutienė	Tauragės apylinkės teismo Šilutės rūmai	0						
79.	Lina Nainienė	Tauragės apylinkės teismo Šilutės rūmai	0						
80.	Diana Jankienė	Vilniaus miesto apylinkės teismas	0						
81.	Virgilijus Grabinskas	Lietuvos Aukščiausiasis teismas	0						
82.	Nina Butnorienė	Alytaus apylinkės teismo Druskininkų rūmai	1		1				
83.	Aldona Sakalauskiene	Alytaus apylinkės teismo Alytaus	0						

		rūmai							
Iš viso:			421	205	137	1	13	63	2

Nustatytos pagrindinės teisėjų, perdavusių civilinę bylą teisminei mediacijai, klaidos, pildant civilinės bylos Teisminės mediacijos proceso kortelę:

- neužpildoma informacija apie paskirtą mediatorių;
- nepažymima informacija apie pabaigtą teisminės mediacijos procesą;
- nepažymima informacija apie teisminės mediacijos proceso rezultata.

Taip pat teikiame duomenis pagal LITEKO generuojamas statistines ataskaitas apie teismo mediatorių, ne teisėjų, vykdytą teisminę mediaciją bylose³:

Eil. Nr.	Mediatorius	Pareigos	2018 m. teisminės mediacijos procesai (gautos bylos)	Pasirašyta taikos sutartis	2018 m. nutraukti teisminės mediacijos procesai				Neįvestas teisminės mediacijos rezultatas arba teisminė mediacija dar nebaigta
					Ginčo šalims pasitraukus iš teisminės mediacijos proceso	Teismo mediatoriumi nusišalinus nuo bylos	Pasibaigus teismo nutartyje nustatytam teisminės mediacijos terminui	Teismo mediatoriumi nutraukus teisminės mediacijos procesą	
1.	Aira Štrimaitienė	Klaipėdos m. apylinkės teismo pirmininko patarėja	2	1	1				
2.	Raminta Liubinienė	Marijampolės apylinkės teismo Vilkaviškio rūmai, teisėjo padėjėja	4	4					
3.	Jolanta Sondaitė	Šeimos mediatorė,	2				2		

³ Pažymėtina, kad 7 bylose teisminę mediaciją vykdė keli teismo mediatoriai, iš jų, 6 bylose teismo mediatoriai vykdė mediaciją kartu su teismo mediatoriais-teisėjais.

		Psichologijos instituto profesorė							
4.	Mindaugas Vaičiūnas	APB „Vaičiūnas ir Vaičiūnas“, advokatas	5		4			1	
5.	Monika Mikalauskytė	Mažeikių raj. Apylinkės teismas, teisėjo padėjėja	1					1	
6.	Rūta Rastienė	Panevėžio m. 9-asis notarų biuras, notarė	3	1	2				
7.	Aistė Sivakovaitė	VŠĮ Mediacijos institutas, mediatorė	1					1	
8.	Živilė Baronienė	VŠĮ Šeimos santykių institutas, mediatorė	1						1
9.	Sergej Zverev	VŠĮ "Vilniaus tarptautinis ir nacionalinis komercinis arbitražas" arbitras, teismo ekspertas, II "Kaumesta" vadovas, statybos inžinierius	4	1				1	2
10.	Vaida Šarauskienė	Šiaulių apygardos teismo vyriausioji specialistė, psichologė	6	3					3
11.	Viktorija Jonušė	VŠĮ Šeimos santykių institutas, psichologė	1	1					
12.	Inga Kostogriz-Vaitkienė	Advokatų profesinė bendrija CEE Attorneys, advokatė	1	1					
13.	Jolita Lelėnienė	Tauragės apskrities vyriausiasis policijos komisariatas, Valdymo organizavimo skyriaus vyriausioji specialistė (teisininkė)	1	1					
14.	Živilė Baronienė	VŠĮ Šeimos santykių institutas, porų ir šeimos santykių konsultantė	1					1	
15.	Vidmantė Bartašienė	Mediacijos ir teisinių paslaugų centras, mediatorė, Kaišiadorių socialinių paslaugų centras, teisininkė	1	1					
16.	Diana	Advokatės D.	1					1	

	Gumbrevičiūtė-Kuzminskienė	Gumbrevičiūtės profesinės bendrijos "Invoco" advokatė, Mykolo Romerio universiteto lektorė							
17.	Pavel Liubkevič	Vilniaus apygardos teismas, teisėjo padėjėjas	2		1			1	
18.	Agnė Bilotaitė	Advokatų profesinė bendrija Judickienė ir partneriai JUREX, advokatė	1						1
19.	Loreta Paulavičienė	Advokatės L. Paulavičienės kontora, advokatė	1	1					
20.	Odetā Intė	VšĮ biuras "Pactum" vadovė, mediatorė	1						1
21.	Egidijus Langys	Advokatų profesinė bendrija AVOCAD, advokatas	1					1	
Iš viso			41	15	8	0	0	10	8

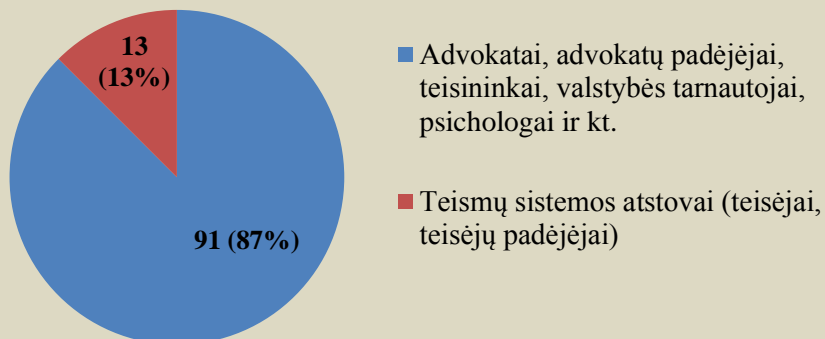
Teisminės mediacijos komisija

Atsižvelgiant į pokyčius teisiniame reguliavime, skatinant mediacijos procesus Lietuvoje, 2018 m. Teisminės mediacijos komisijos veikloje ir toliau stebėtas asmenų, besikreipiančių dėl teismo mediatoriaus statuso suteikimo, aktyvumas.

2018 m. Teisminės mediacijos komisija gavo 110 asmenų prašymus suteikti teismo mediatoriaus statusą (iš jų 8 teisėjų prašymai).

2018 m. buvo organizuoti 6 Teisminės mediacijos komisijos posėdžiai, kurių metu teismo mediatoriaus statusas suteiktas 104 asmenims (iš jų 8 teisėjams, 5 teisėjų padėjėjams). Vienam pareiškėjui teismo mediatoriaus statusas nesuteiktas. 2018 m. nei vienam teismo mediatoriui statusas nebuvo panaikintas.

Asmenys, kuriems 2018 m. suteiktas teismo mediatoriaus statusas

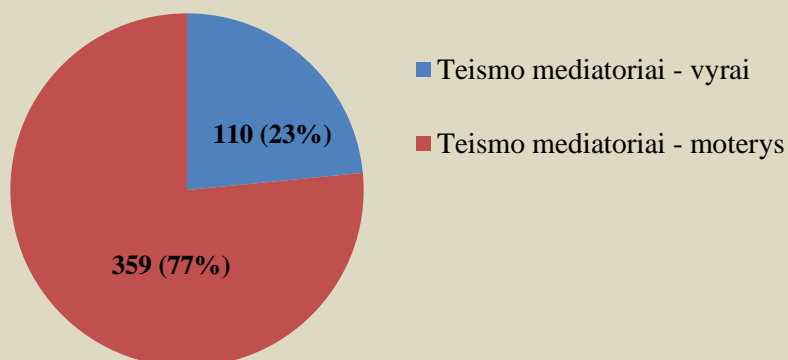

Taip pat Teisminės mediacijos komisija 2018 m. teikė savo nuomonę dėl teisės aktų projektų, susijusių su teismine mediacija, aptarė ir svarstė galimybes teisminės mediacijos procesų plėtrai, tobulinimui, teikė nuomonę Teisėjų tarybai dėl mediacijos instituto įgyvendinimo priemonių.

Teismo mediatoriai

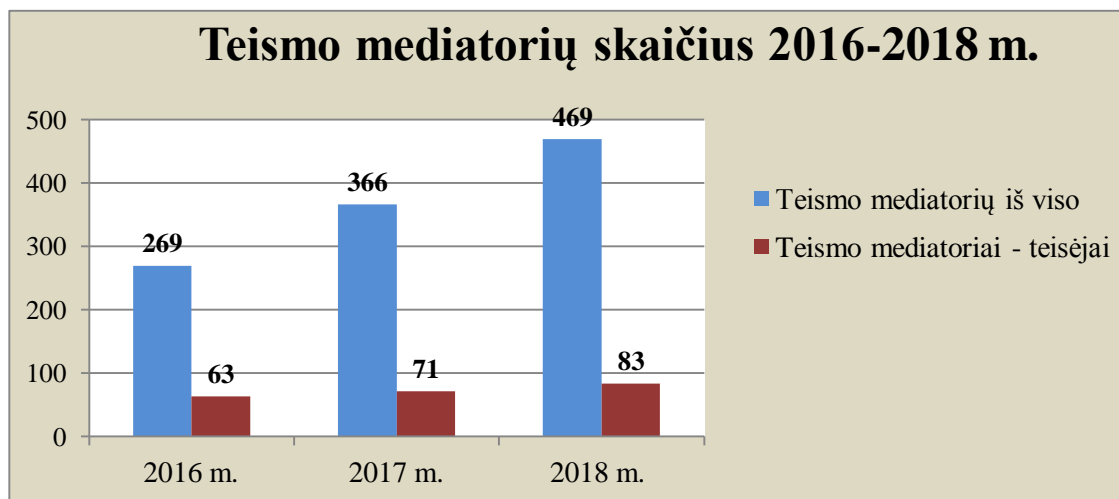
2018 m. pabaigoje teismo mediatoriaus statusą turėjo 469 asmenys (iš jų 83 teisėjai): 110 vyrų ir 359 moterys.

Teismo mediatoriai pagal lytį

Vidutinis teismo mediatoriaus amžius yra 42 metai (vyriausiajam teismo mediatoriui – 71 metai, jauniausiajam – 27 metai).

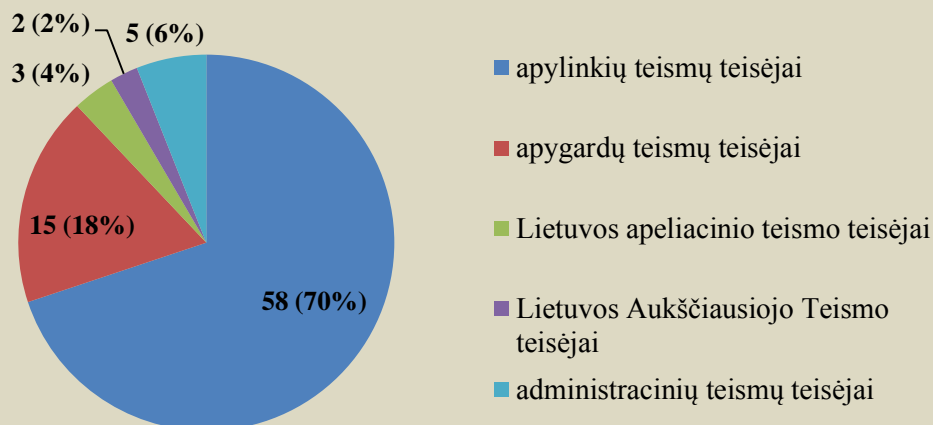
Teismo mediatorių specializacijos. 295 teismo mediatoriai nėra nurodę savo specializacijų, t. y. neišskyrę bylų kategorijų, kurioje jie vykdo mediaciją. 114 teismo mediatorių specializuojasi šeimos santykių bylose, darbo santykių bylose – 4, asmens neturtinių teisių bylose – 3, intelektinės nuosavybės bylose – 8, vartotojų teisių gynimo bylose – 2, konkurencijos bylose – 1, kita – 42 teismo mediatoriai.

2018 m. pabaigoje teismo mediatoriaus statusą turėjo 83 teisėjai. Vidutinis teismo mediatorių-teisėjų amžius – 48 metai (vyriausiajam teismo mediatoriui-teisėjui – 65 metai, jauniausiajam – 34 metai).

Daugiausia teismo mediatorių-teisėjų dirba apylinkių teismuose (70 proc.), apygardų teismuose (18 proc.). Taip pat teismo mediatoriaus statusas suteiktas 5 administracinių teismų teisėjams.

Teismo mediatorių-teisėjų skaičius 2018 m.

Teismo mediatorių-teisėjų skaičius pagal teismus:

Eil. Nr.	Teismai	Teismo mediatorių-teisėjų skaičius teismuose
1.	Vilniaus m. apylinkės teismas	14
2.	Vilniaus regiono apylinkės teismas	3
3.	Kauno m. apylinkės teismas	13
4.	Šiaulių apylinkės teismas	2
5.	Panevėžio apylinkės teismas	3
6.	Klaipėdos apylinkės teismas	7
7.	Marijampolės apylinkės teismas	2
8.	Utenos apylinkės teismas	2
9.	Plungės apylinkės teismas	1
10.	Telšių apylinkės teismas	6
11.	Tauragės apylinkės teismas	2
12.	Alytaus apylinkės teismas	3
13.	Kauno apygardos teismas	2
14.	Vilniaus apygardos teismas	5
15.	Klaipėdos apygardos teismas	3
16.	Panevėžio apygardos teismas	2
17.	Šiaulių apygardos teismas	3
18.	Vilniaus apygardos administracinis teismas	3
19.	Regionų apygardos administracinis teismas (Panevėžio rūmai bei Klaipėdos rūmai)	2
20.	Lietuvos apeliacinis teismas	3
21.	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	2
Iš viso:		83

Pastebėtina, kad tik 3 teismo mediatoriai-teisėjai yra pateikę informaciją apie savo specializaciją, t. y. nurodę, kad jie vykdo teisminę mediaciją tik šeimos santykių bylose. Visi kiti teismo mediatoriai-teisėjai teisminę mediaciją vykdo visų kategorijų bylose.

Teisminės mediacijos vertinimo anketų rezultatų apibendrinimas

Siekiant sužinoti, kaip ginčo šalys, pasinaudojusios teismine mediacija, vertina įvykusį teisminės mediacijos procesą, Teisėjų taryba dar 2015 m. gegužės 29 d. priėmė sprendimą patvirtinti Teisminės mediacijos vertinimo anketą, ją platinant internete, adresu: <https://www.teismai.lt/lt/visuomenei-ir-ziniasklaidai/teismine-mediacija/apie-teismine-mediacija/282>. Taip pat po teisminės mediacijos pabaigos visiems LITEKO viešųjų elektroninių paslaugų posistemėje registruotiems ir teisminės mediacijos procese dalyvavusiems asmenims yra išsiunčiamas pranešimas su prašymu užpildyti anoniminę Teisminės mediacijos vertinimo anketą.

Pastebėtina, kad šių anketų pildymas sudaro sąlygas asmenims, dalyvavusiems teisminės mediacijos procese, išreikšti savo nuomonę apie teisminės mediacijos vykdymo eigą, teismo mediatoriaus pasirengimą teisminės mediacijos procesui, pateikti savo pasiūlymus.

Anketų pildymas nėra aktyvus. 2015 m. buvo gautos 7 užpildytos Teisminės mediacijos vertinimo anketos, 2016 m. – 14, 2017 m. – 8, o 2018 m. – 14 Teisminės mediacijos vertinimo anketų.

Teisminės mediacijos anketų respondentai – asmenys nuo 20 iki 60 metų amžiaus, 57,14% pildžiusių Teisminės mediacijos anketas – moterys, 42,86% – vyrai.

Atsakiusių asmenų lytis	%	Skaičius
Vyras	42.86%	6
Moteris	57.14%	8
Iš viso:	100%	14

Teisminės mediacijos anketas teikę asmenys pagal išsilavinimą:

	%	Skaičius
Nebaigtas vidurinis	7.14%	1
Vidurinis	7.14%	1
Aukštesnysis	0.00%	0
Aukštasis	85.71%	12
Iš viso:	100%	14

42,86 % respondentų civilinėje byloje buvo atsakovais, 21,43 % - ieškovais, 21,43 % - advokatais, advokatų padėjėjais, 14,29 % - kiti (tretieji asmenys, atsakovės atstovė).

63,64% teisminės mediacijos procese dalyvavusių ieškovų, atsakovų teisminės mediacijos procese dalyvavo jau nebe pirmą kartą, o 71,43% respondentų ginčą spręsti teisminės mediacijos pagalba bandė pirmą kartą.

Teismo mediatoriaus veiklą 30 % respondentų įvertino puikiai, 25 % – gerai ir 10 % - blogai. Be to, buvo gauti šie komentarai:

1. „Suvaldė konfliktą.“

2. „Ginčas buvo labai sunkus dėl to, jog ieškovas buvo valstybės institucija, kuri neturi nei intereso greitai užbaigti teisminį procesą, nei noro prisiimti atsakomybę už bet kokią kompromisą. Gerb. mediatorius buvo labai gerai pasiruošęs pagal ginčo aplinkybes – ir giliai susipažinęs su bylos faktais, ir su taikoma teise. Gerb. mediatoriaus įdirbis ir autoritetas padėjo šalims kalbėtis ir priėti prie kompromiso. Buvo išvengta bent 5 metų bylinėjimosi su brangiomis ekspertizėmis.“

3. „Gerai, tik mediatorius neturėtų kelti reikalavimo, kurio nekėlė nei viena pusė.“

4. „Teismas pasisakė, kad mediacijos būdas (taikos sutartis) neprieštarauja įstatymams, nepažeidžia šalių interesų, todėl teismas ją tvirtina. Labai gaila, kad po sudarytos taikos sutarties, ieškovui pareikalavus iškeldinti mūsų šeimą į gatvę, jau kiti teismai taikos sutartyje nematė jokių sąlygų, iškraipė joje surašytą tekstą ieškovų naudai. Priverstiniu būdu antstolis iškeldino šeimą į gatvę, neturėdamas penkių asmenų šeimai nei teismo sprendimo nei vykdomojo rašto. Tokius antstolio veiksmus teismai palaimino. Esame visa šeima labai nusivylę LR teismų praktika. Nebuvo jokio pagrindo nei motyvų iškeldinti šeimą į gatvę, o turtą atimti ir suversti į kitas patalpas. Turėdami teisėtus namus ir pasirašydami taikos sutartį praradome teisėtai įsigytą būstą ir užgyventą turtą.“

5. „Iš esmės mediatorius ginčo spręsti nepadėjo, padarė tik įžangą pirmos sesijos metu. Tolimesnius veiksmus teko dēliotis pačiam. Mediatorius elgėsi šališkai su kiekvienu seansu vis labiau palaikė ieškovės pusę.“

6. „Labai žmogiškas mediatorės <...> elgesys teismo mediacijos metu – nustebino“.

7. „Mediatorius nesilaikė atstovams būtino reikalavimo procese pateikti išsilavinimą patvirtinantį dokumentą, gąsdino, kad teisėjas gali priimti nepalankų sprendimą jeigu nenusileisime, nes jo praktikoje šalys geba atsisakyti jam priklausancio darbo užmokesčio už priverstinę pravaikštą.“

Kitos šalies nenoras daryti nuolaidas, ieškoti kompromiso pripažinta pagrindine didžiausia priežastimi, kodėl ginčo nepavyko išspręsti taikiai (50 %, 7 respondentai). Visgi 21,43 % respondentų (3 asmenys) nurodė, kad ginčo nepavyko išspręsti taikiai dėl teismo mediatoriaus gebėjimų medijuoti stoka. Respondentų įvardijamos priežastys, kodėl nepavyko pasiekti taikaus ginčo sprendimo teisminės mediacijos būdu:

Atsakymas	%	Skaičius
Kitos šalies nenoras daryti nuolaidas, ieškoti kompromiso	50.00%	7
Mano paties nenoras ieškoti kompromiso, taikytis	7.14%	1
Teismo mediatorius nebuvo pasirengęs bylai	7.14%	1
Teismo mediatoriaus gebėjimų medijuoti stoka (pvz., neišklausė visų ginčo šalių, nevaldė mediacijos proceso, buvo šališkas)	21.43%	3
Advokatų, advokatų padėjėjų įtaka	7.14%	1
Kita (nurodyti)	7.14%	1
Iš viso:	100%	14

Visgi 68,75 % respondentų kitiems asmenims rekomenduotų ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu. Pateikti šie komentarai:

1. „Teismo sprendimas paprastai visoms šalims reiškia realų pralaimėjimą. Tiesioginės taikos derybos byloje retai būna sėkmingos dėl to, kad šalių konfliktas būna nuėjęs per toli. Tuo tarpu mediacija yra efektyvus būdas šalims pačioms vėl pradėti kalbėtis, pačioms pasiekti kompromisą ir tokiu būdu nesijausti pralaimėjusiomis bei atkurti santykius.“

2. „Jeigu mediatorius negeba laikytis jam privalomų taisyklių – mediacija bevertė.“

Pastebėtina, kad po teisminės mediacijos proceso 57,14 % respondentų požiūris į teismus pasikeitė – pagerėjo, 35,71 % respondentų požiūris nepasikeitė, o 7,14 % – pablogėjo.

Pateikti šie pasiūlymai, komentarai:

1. „Siūlytume visomis priemonėmis skatinti ir labai primygtinai siūlyti šalims mediaciją. Tik teisėjų autoritetas neretai priverčia šalis kalbėtis, kai jos jau nebesikalba.“

Net ir labai pikti ar užsispyrę žmonės išgirsta proto balsą, kai mediatorius, kaip nešališkas asmuo, paaiškina jiems, kaip ginčas atrodo iš šalies ir kokios yra galimos perspektyvos. Taip pat siūlytume atsisakyti reikalavimo, kad mediacija galima, tik jeigu sutinka visos šalys. Mediacija turėtų būti galima, kai bent viena šalis jos pageidauja.“

2. „Mediatorė buvo tikrai puiki savo srities profesionalė, gaila, kad mums nepavyko ginčo baigti taikiai.“

3. „Mediatorius buvo paskirtas, o ne pasirinktas pačių pagal specializuojančią sritį. Paskyrimo procesas nėra visiškai skaidrus, paskyrimo dalyvavo atsakovo advokatas.“

Renginiai

Nacionalinei teismų administracijai įgyvendinant projektą „Visuomenės pasitikėjimo teismais stiprinimas“ iš ES struktūrinių fondų paramos, 2018 m. vykdyta integruota komunikacijos kampanija „Išspręsk ginčą taikiai“.

Šios kampanijos metu visuomenei pristatyta teisminės mediacijos paslauga, papasakotos ginčus išsprendusių šalių sėkmės istorijos, pateikti teisėjų pasakojimai apie patirtis dalyvaujant tokių ginčų sprendime, argumentacija, kodėl teisminė mediacija yra geras, efektyvus ir mažiau kainuojantis būdas spręsti ginčą. Kaip ir buvo numatyta teiktame kampanijos pasiūlyme, viešinant teisminės mediacijos sėkmę ir pristatant teisėjus, kaip mediatorius, ne tik populiarinta pati paslauga, tačiau tokiu būdu prisidėta ir prie teigiamo teismų ir jų atstovų įvaizdžio formavimo visuomenėje, pasitikėjimo didinimo, teisėjai pristatyti ne kaip baudžiantys, o kaip konsultuojantys, išklausantys specialistai. Kampanijos metu ne tik tiesiogiai skatinta naudotis teisminės mediacijos paslauga, bet ir iš esmės keistas teisminės sistemos įvaizdis.

Kampanija įgyvendinta integruotomis reklamos ir turinio rinkodaros priemonėmis žiniasklaidoje ir socialiniuose tinkluose, renginiais, į komunikaciją įtraukiant ir visuomenės nuomonės formuotojus. Kampanijos renginiai organizuoti visuose didžiausiuose šalies miestuose, taip pasiekiant visų regionų gyventojus.

Vieni įdomiausių renginių – surengtos penkios teisminės mediacijos simuliacijos Vilniaus apylinkės teisme, Kauno apylinkės teisme, Klaipėdos viešojoje Ievos Simonaitytės bibliotekoje, Panevėžio apylinkės teisme bei Šiaulių apygardos teisme, kurios tiesiogiai transliuotos Lietuvos teismų paskyroje socialiniame tinkle „Facebook“.

Siekiant populiarinti teisminę mediaciją administracinėje justicijoje, supažindinti administracinių teismų teisėjus bei administracinių institucijų darbuotojus su teisminės mediacijos civiliniuose ginčiuose aktualijomis bei galimybėmis teisminę mediaciją taikyti administraciniuose teismuose, Teisminės mediacijos komisijos pirmininkas Artūras

Driukas 2018 m. vasario 9 d. padarė pranešimą tema „Teisminė mediacija: tendencijos ir problematika“ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo organizuotame renginyje, skirtame Lietuvos administracinių teismų 2017 metų veiklos apžvalgos pristatymui. Pranešimus teisminės mediacijos tema Artūras Driukas taip pat skaitė kituose renginiuose: 2018 m. balandžio 12 d. konferencijoje Vilniuje „Verslo ginčai: bylinėjimosi mitai“, kurią organizavo advokatų profesinė bendrija „Jurex“ (pranešimo tema „Teisminės mediacijos aktualijos“), 2018 m. rugsėjo 28 d. tarptautinėje konferencijoje Radailiuose, Klaipėdos rajone, kurią organizavo Baltijos teisėjų taryba (pranešimo tema „Teisminė mediacija Lietuvoje“).

Ruošiantis mediacijos instituto įsigaliojimui administracinėje teisenoje, taip pat prisidedant prie Nacionalinės teismų administracijos vykdomo mediacijos populiarinimo projekto „Išspręsk ginčą taikiai“, 2018 m. lapkričio 16 d. Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmuose vyko paskaita – diskusija mediacijos tema. Paskaitoje dalyvavo teismo teisėjai ir teisėjo padėjėjai bei Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyriaus atstovai. Paskaitą bei diskusiją vedė teismo mediatorius, Lietuvos apeliacinio teismo teisėjas dr. Artūras Driukas.

2018 m. gegužės 16-18 d. Klaipėdos apygardos teismas prisijungė prie Klaipėdoje vykusio kasmetinio psichologų kongreso ir teismo patalpose visuomenė buvo kviečiama į paskaitų ciklą. Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja, mediatorė Giedrė Seselskytės pristatė paskaitą tema „Teisminė mediacija – teisiniai ir psichologiniai šio ginčų sprendimų būdo aspektai“.

Taip pat Teisminės mediacijos komisijos nariai, teismo mediatoriai dalyvavo įvairiuose informaciniuose renginiuose, nacionalinės bei regioninės televizijos bei radijo laidose, skleidžiant informaciją apie teisminę mediaciją ir jos naudą.

Pokyčiai teisminės mediacijos teisiniame reglamentavime

Atsižvelgusi į naują mediacijos procesų reglamentavimą nuo 2019 m. sausio 1 d., vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo nuostatomis, Teisėjų taryba priėmė šiuos teisės aktus:

- Teisėjų tarybos 2018 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 13P-125-(7.1.2) „Dėl Teisminės mediacijos taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Teisminės mediacijos taisyklės;

- Teisėjų tarybos 2018 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2) „Dėl Mediatoriaus statuso suteikimo ir panaikinimo teisėjams tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Mediatoriaus statuso suteikimo ir panaikinimo teisėjams tvarkos aprašas;

- Teisėjų tarybos 2018 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 13P-124-(7.1.2) „Dėl Teisminės mediacijos komisijos nuostatų patvirtinimo“ patvirtinti Teisminės mediacijos komisijos nuostatai;

Teisėjų taryba 2018 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 13P-126-(7.1.2) „Dėl Teisminės mediacijos komisijos sudarymo“ sudarė naujos sudėties Teisminės mediacijos komisiją.

Aukščiau minėti teisės aktai nustatė teisminės mediacijos proceso tvarką teismuose, taip pat patvirtinti reikalavimai teisėjams, pageidaujantiems vykdyti teismo mediatoriaus veiklą.

Siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos mediacijos įstatyme įtvirtintas nuostatas, Lietuvos Respublikos teisingumo ministras 2018 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1R-289 „Dėl Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo įgyvendinimo“ patvirtino šiuos teisės aktus:

- Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo ir informacijos apie laikinai mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje teikiančius asmenis sudarymo ir tvarkymo tvarkos aprašą;

- Kreipimosi dėl mediatoriaus skyrimo ir mediatoriaus parinkimo iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo ir skyrimo tvarkos aprašą;

- Mediacijos koordinavimo tarybos nuostatus;

- Mediatorių kvalifikacinio egzamino komisijos nuostatus;

- Mediatorių kvalifikacinio egzamino organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašą;

- Mediatorių kvalifikacinio egzamino programą;

- Mediatorių kvalifikacijos tobulinimo tvarkos aprašą;

- Mediatorių veiklos vertinimo komisijos nuostatus;

- Mokymų mediacijos tema minimalių reikalavimų sąrašą;

- Sutarčių su mediatoriais dėl valstybės užtikrinamos neteisminės mediacijos ir privalomosios mediacijos paslaugų teikimo sudarymo tvarkos aprašą.

Taigi, nuo aukščiau minėtų teisės aktų įsigaliojimo teisminės mediacijos procesas nuo 2019 m. sausio 1 d. keičiasi, numatant, kad asmenys, norintys teikti mediacijos paslaugas, turi būti įtraukti į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sudaromą bei tvarkomą Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą.

Teisėjai į Teisėjų, kuriems suteiktas mediatoriaus statusas, sąrašą įtraukiami Teisminės mediacijos komisijos sprendimu, o kiti asmenys į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą įtraukiami Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimu.

Asmenys, kurie į Teismo mediatorių sąrašą buvo įtraukti iki 2019 m. sausio 1 d. galiojusia tvarka, įrašomi į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos tvarkomą Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir iki 2020 m. gruodžio 31 d. turi užtikrinti savo atitiktį Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 6 straipsnio, o teisėjai – Mediatoriaus statuso suteikimo ir panaikinimo teisėjams tvarkos aprašo 3 punkto reikalavimams.

Pažymėtina, kad nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigalioja privalomoji mediacija šeimos santykių bylose.

2019 m. kovo 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nuostatos, sudarančios galimybę administracinius ginčus spręsti ir nemokamos teisminės mediacijos pagalba. Teisminė mediacija gali būti vykdoma tik dėl tokio administracinio ginčo, dėl kurio pagal įstatymus leidžiama ginčo šalims sudaryti taikos sutartį. Teisminę mediaciją tokiuose ginčiuose gali vykdyti mediatoriai, kurie yra teisėjai, įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą. Teisėjas, nagrinėdamas administracinę bylą, šalių sutikimu gali nuspręsti pats vykdyti mediaciją, o kai bylą nagrinėja teisėjų kolegija, teisėjų kolegija gali paskirti vieną iš kolegijos narių vykdyti mediaciją, jei jis yra teismo mediatorius, arba parinkti ir skirti kitą mediatorių, kuris yra teisėjas. Mediatorius skiriamas tik gavus jo rašytinį sutikimą. Ginčo šalių prašymu ar sutikimu gali būti skiriami keli mediatoriai.

Pasiūlymai

1. Teisminę mediaciją skatinančių priemonių taikymas ir teisminės mediacijos instituto praktinis naudojimas turi neabejotinos reikšmės bylų skaičiaus mažinimui teismuose, bylinėjimosi kultūros kėlimui, kitų teisminių procesų kokybei ir operatyvumui.

Siekiant visuomenę šviesti apie galimybes ginčus spręsti taikiai, pasinaudojant teisminės mediacijos institutu, teismai pagal galimybes turėtų ir toliau aktyviai palaikyti

ir įgyvendinti teisminės mediacijos viešinimo iniciatyvas, atskleidžiant teisminės mediacijos teikiamą naudą teismams bei visuomenei.

Taip pat turėtų būti keičiamas ir teismų administracijos bei kitų teisėjų požiūris į teisminę mediaciją, jos naudą proceso šalims, teismų sistemai ir visai visuomenei.

2. Tikslus ir laiku su teismine mediacija susijusių duomenų įvedimas į LITEKO turi įtakos tam, kad būtų įgyvendinamas objektyvus bylų teisėjams skirstymo procesas bei teisingai generuojamas teisėjų darbo krūvio apskaičiavimas, kad LITEKO statistiniai duomenys būtų išsamūs ir tikslūs, taip pat veiktų sklandi bylų paieška LITEKO.

Pastebėtina, kad netinkamai užpildžius ar neužpildžius duomenų LITEKO apie teisminės mediacijos procesus (apie teisminei mediacijai perduotą bylą bei apie paskirtą teismo mediatorių), teisėjo-teismo mediatoriaus darbo krūvis mediacijos srityje nėra fiksuojamas vadovaujantis Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2015 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2), 12.3 bei 12.4 papunkčiuose bei Darbo krūvio skaičiavimo teismuose tvarkos aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2015 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr. 13P-79-(7.1.2), nustatyta tvarka.

Atsižvelgiant į tai, kad nustatyta nemažai klaidų, suvedant duomenis apie teisminę mediaciją LITEKO civilinės bylos kortelėje (Teisminės mediacijos proceso kortelėje), siekiant, kad teismo mediatorių veikla teisminės mediacijos procese atsispindėtų jo veiklos ataskaitoje, darbo krūvyje, kaip nurodyta Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklių apraše bei Darbo krūvio skaičiavimo teismuose tvarkos apraše, siekiant kaupti ir analizuoti tikslus duomenis apie teisminės mediacijos procesus, siūlytina teismų vadovams, įgyvendinant teismų administracinės veiklos priežiūros funkciją, imtis priemonių, užtikrinant tinkamą duomenų apie teisminės mediacijos procesus suvedimą LITEKO.

Priešingu atveju, teismo mediatoriai, ypač teisėjai, gali prarasti motyvaciją vykdyti teisminę mediaciją, jeigu jų darbo rezultatai neatsispindės veiklos rezultatuose bei darbo krūvis nagrinėjant bylas atitinkamai nebus mažinamas.

3. Duomenys apie teisminės mediacijos procesus taip pat yra reikšmingi formuojant teismų veiklos bei kitas statistines ataskaitas, taip pat teikiant informaciją kompetentingiems subjektams teisėjų veiklos vertinimo bei atrankos siekiant teisėjo karjeros procesuose.

Vadovaujantis Teisėjų veiklos vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2014 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 13P-135-(7.1.2), 9.6 papunkčiu, vertinant teisėjo profesinę veiklą, atsižvelgiama į kiekybinius ir kokybinius teisėjo profesinės veiklos paskutinių trejų kalendorinių metų iki teisėjo veiklos vertinimo datos rodiklius, tarp kurių yra ir duomenys apie teisėjo nagrinėtose civilinėse bylose sudarytas taikos sutartis, teisėjo perduotų nagrinėti teisminės mediacijos būdu bylų skaičių, teisėjo – teismo mediatoriaus – teisminės mediacijos būdu išnagrinėtų bylų skaičių ir jų apibendrintą vertinimą.

Teisėjų darbo ataskaitoje šiuo metu nėra fiksuojama teismo mediatoriaus-teisėjo veikla teisminės mediacijos srityje, o informaciją apie teisėjo veiklą šioje srityje galima

rasti LITEKO ataskaitoje kodu 0305. TEISMINĖS MEDIACIJOS ATASKAITA. TEISMAI bei 0306. TEISMINĖS MEDIACIJOS ATASKAITA. MEDIATORIAI.

Atsižvelgus į tai, kad Teisėjų darbo ataskaitos duomenys naudojami teisėjų vertinimo procese, karjeros tikslais, siekiant, kad viename dokumente, apibūdinančiame teisėjo veiklą, būtų visa informacija, siūlytina į Teisėjų darbo ataskaitas įtraukti ir duomenis apie teismo mediatoriaus-teisėjo baigtus teisminės mediacijos procesus bei teisminės mediacijos procesus, baigtus taikos sutartimi, taip pat teisėjo perduotų nagrinėti teisminės mediacijos būdu bylų skaičių. Tokiu būdu viename dokumente būtų duomenys apie teisėjo veiklą ne tik nagrinėjant bylas, bet ir teisminės mediacijos srityje.

4. Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 23 straipsnio 5 dalyje yra įtvirtinta, kad teisminė mediacija vyksta teismo patalpose arba kitoje mediatoriaus su ginčo šalimis suderintoje vietoje. Taip pat Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 79¹ straipsnio 11 dalyje yra įtvirtinta nuostata, kad teismai turi skirti patalpas teisminei mediacijai vykdyti. Atsižvelgiant į tai, teismų administracijai siūloma imtis veiksmų, sudarant galimybę tinkamai vykdyti teisminę mediaciją, skiriant atskirą patalpą, siekiant užtikrinti, kad teisminėje mediacijoje dalyvaujantys asmenys negalėtų patekti į tarnybines teismo patalpas, netrikdytų teismo personalo darbo bei užtikrinant saugumo reikalavimus teismuose. Teismų teisėjai reiškia atvirą nepasitenkinimą, kad teisėjai mediatoriai veda mediacijos procesus savo kabinetuose, kurie yra teismų sektoriuose, į kuriuos gali patekti tik teismo personalas. Teisminės mediacijos proceso dalyviai patenka į tarnybines teismo patalpas, neretai ginčijasi tarpusavyje, trikdo teisėjų ir teismo personalo darbą, tai diskredituoja teisminę mediaciją ir nepasitarnauja jos sklandai, pozityviam vertinimui pačių teisėjų tarpe. Pažymėtina geroji Vilniaus miesto apylinkės teismo praktika, kuomet 2018 m. buvo įrengta atskira patalpa teisminei mediacijai.

5. Pagal Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 6 straipsnio reikalavimus, Mediatoriaus statuso suteikimo ir panaikinimo teisėjams tvarkos aprašą, patvirtintą Teisėjų tarybos 2018 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2), išimtyms dėl teismo mediatoriaus egzamino bei mokymų mediacijos tema taikomos tik teisėjams, turintiems ne mažesnę nei 3 metų teisėjo darbo patirtį. Kadangi iki šiol tokio reikalavimo nebuvo, todėl nei vieno teisėjo, įrašyto į Teisėjų, kuriems suteiktas mediatoriaus statusas, sąrašą, teismo mediatoriaus byloje nėra duomenų apie jo stažą. Siūlytina Teisėjų tarybos protokoliniu sprendimu pritarti siūlymui naudoti viešai www.teismai.lt prieinamus duomenis iš Teisėjų biografijų (<https://www.teismai.lt/lt/visuomenei-ir-ziniasklaidai/teismai-ir-teisejai/teiseju-biografijos/1693>), t. y. naudoti Nacionalinės teismų administracijos kaupiamus duomenis, nereikalaujant teisėjų, įrašytų į Teisėjų, kuriems suteiktas mediatoriaus statusas, sąrašą, pateikti atskiro patvirtinimo apie ne mažesnę nei trejų metų teisėjo darbo patirtį.

6. Mediatoriaus statuso suteikimo ir panaikinimo teisėjams tvarkos apraše, patvirtintame Teisėjų tarybos 2018 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 13P-123-(7.1.2), nėra apibrėžiama situacija, kai teisėjas, neturintis 3 metų stažo, tačiau yra išklauses 40 akad.

val. mokymus mediacijos tema, išlaikęs mediatorių kvalifikacinį egzaminą, kreipiasi dėl teismo mediatoriaus statuso suteikimo.

Taip pat Mediatoriaus statuso suteikimo ir panaikinimo teisėjams tvarkos apraše nėra apibrėžiama situacija, kaip turėtų būti elgiamasi tokioje situacijoje, kai asmuo, įrašytas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, yra paskiriamas teisėju ir nori vykdyti teismo mediatoriaus veiklą.

Siūlytina pakeisti Mediatoriaus statuso suteikimo ir panaikinimo teisėjams tvarkos aprašą, reglamentuojant ir aukščiau nurodytas situacijas.

7. Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje yra įtvirtinta išimtis teisėjams, turintiems trejų metų teisėjo darbo patirtį ir išklausiems ne trumpesnius kaip 16 akademinį valandų mokymus mediacijos tema, dėl mokymų mediacijos tema išklausymo ir mediatorių kvalifikacinio egzamino išlaikymo. Pažymėtina, kad ši išimtis taikoma tik teisėjams.

7.1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 9 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu atleidus teisėją iš pareigų, pasibaigus įgaliojimų laikui (sulaukus pensinio amžiaus), Teisminės mediacijos komisijos sprendimu teisėjas yra išbraukiamas iš Teisėjų, kuriems suteiktas teismo mediatoriaus statusas, sąrašo.

Atsižvelgiant į tai, kad teisėjai, juos atleidus iš pareigų pasibaigus įgaliojimų laikui, neišsaugo teisėjo statuso, Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje nustatyta išimtis dėl mokymų išklausymo ir mediatorių kvalifikacinio egzamino išlaikymo, teisėjams, išėjusiems į pensiją, nebus taikoma. Šie iš pareigų atleisti teisėjai turės atitikti bendrus Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus, nors prieš tai valstybė, pripažindama teisėjų aukštesnę kvalifikaciją, suteikė jiems teisę vykdyti teisminę mediaciją.

Manytina, kad toks teisinis reguliavimas yra taisytinus, todėl siūlytina inicijuoti Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 6 straipsnio 2 dalies pakeitimus, numatant išimtis ne tik teisėjams, bet ir teisėjams, kurie yra atleisti iš pareigų pasibaigus įgaliojimų laikui (teikiant siūlymus Mediacijos koordinavimo tarybai).

7.2. Tokia pati situacija yra ir dėl teisėjų, kuriems suteiktas teismo mediatoriaus statusas, atleistų iš teisėjo pareigų savo noru. Šiuo metu Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje advokatams, notarams, antstoliams, turintiems 3 metų darbo patirtį, yra įtvirtinta išimtis reikalavimui išlaikyti mediatorių kvalifikacinį egzaminą. Siekiant nuoseklumo teisiniame reguliavime, siūlytina analogišką išimtį įtvirtinti ir iš teisėjo pareigų savo noru atleistiems teisėjams, turintiems 3 metų teisėjo darbo stažą.